

“ZAMONAVIY TA'LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISH VA UNGA QARATILGAN KREATIV G'OYALAR, TAKLIFLAR VA YECHIMLAR” MAVZUSIDAGI KO'P TARMOQLI 17-SONLI RESPUBLIKA ILMIY-ONLAYN KONFERENSIYADA FAOL ISHTIROK ETGANLIGI UCHUN

JO'RAYEVA OZODA TOIROVNA

G'O'ZANING DORIVORLIK XUSUSIYATI

NOMLI MAQOLASI BILAN ISHTIROKI UCHUN

DIPLOM

BILAN TAODIRLANADI

15.06.2021

SANA

BOSH MUHARRIR:
UMMOSUDOV

**“ZAMONAVIY TA'LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISH VA UNGA
QARATILGAN KREATIV G'OYALAR, TAKLIFLAR VA YECHIMLAR”
MAVZIDAGI KO'P TARMOQLI 17-SONLI RESPUBLIKA ILMIY-ONLAYN
KONFERENSIYADA FAOL ISHTIROK ETGANLIGI UCHUN**

JO'RAYEVA OZODA TOIROVNA

SERTIFIKAT

BILAN TAQDIRLANADI

15.06.2021

SANA

**BOSH MUHARRIR:
U.MAQSUDOV**

KONFERENSIYA

**“ZAMONAVIY TA’LIM TIZIMINI
RIVOJLANTIRISH VA UNGA QARATILGAN
KREATIV G’OYALAR,
TAKLIFLAR VA YECHIMLAR”**

@bestpublication | | Street: Alisher Navoiy

FARG‘ONA 2021

«BEST PUBLICATION»

Ilm-ma’rifat markazi

“ZAMONAVIY TA’LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISH VA UNGA
QARATILGAN KREATIV G’OYALAR, TAKLIFLAR VA YECHIMLAR”
MAVZUSIDAGI 17-SONLI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ON-LINE
KONFERENSIYASI
MATERIALLARI TO’PLAMI
15-IYUN , 2021-YIL

17-SON

“DEVELOPMENT OF A MODERN EDUCATION SYSTEM AND CREATIVE
IDEAS FOR IT, REPUBLICAN SCIENTIFIC-PRACTICAL ON-LINE
CONFERENCE ON "SUGGESTIONS AND SOLUTIONS"

15 JUNE 2021

PART-17

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

digital object
Identifier

CYBERLENINKA

B.A.Jurayeva M.M.Maxmudov <i>ERITMALAR MAVZUSINI O’QITISHDA MUAMMOLI METODLARNING O’RNI</i>	54
Manzura Radjabbayevna Sattiyeva <i>FIZIKA DARSLARINI TAKRORLASH YOKI FIZIKADAN O’QUVCHILAR O’RTASIDA BELLASHUV O’TKAZISHDA “YULDUZLI OSMON” USULIDAN FOYDALANISH</i>	56
Fozilova Nigora Axtamovna <i>FIZIKA FANINI O’QITISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH AHAMIYATI</i>	59
Otajonov Dadaboy Sa’dullayevich Gapurov Baxtiyor Allashkurovich <i>GEOGRAFIYA TA’LIMINI AMALGA OSHIRISHDA INTERFAOL USULLARDA FOYDALANISH</i>	61
Jo’rayeva Ozoda Toirovna <i>G’O’ZANING DORIVORLIK XUSUSIYATI</i>	64
Qobulova Nilufar Jalilovna Yulchiyev Davronbek Rustamjon o’g’li To’ychiyev Bunyodbek Doniyorjonovich <i>HIMOYA GAZLARI MUXITIDA PAYVANDLASH TEXNOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH</i>	67
Babajonova Guljahon Sattarovna Ismoilova Shohista Isoqovna <i>GEPATIT B VA C VIRUSINI TASHUVCHISI BO’LGAN AYOLLARDA HOMILADORLIK VA TUG’ISH JARAYONI</i>	73
No’monov Otabek O’rmonjon o’g’li Abdusattorov Asadbek Abdusamad o’g’li <i>ANTROPOGEN OMILLAR</i>	75
Karimov K.F Mardonov J.S Mamajonov SH.H <i>OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARINI SAQLASHDA KECHADIGAN FIZIOLOGIK VA FIZIK JARAYONLARNI BOSHQARISH</i>	77
Кўзиева Асила Комилжоновна <i>ДИАГНОСТИКА ПОРАЖЕНИЯ МИОКАРДА У БОЛЬНЫХ СОВИД-19</i>	82
Sabirova Dilorom Kabulovna Saydimurodov Mavlonxo’ja Jaxongirxo’ja o’g’li <i>QURILISHDA METALL KONSTRUKSIYALARIDA KIMYOVIY MODDALARNI TA’SIRINI O’RGANISH</i>	84
Karimjonova Yoqutxon <i>OIV INFEKSIYASI BOR BOLALARGA IJTIMOY-PSIXOLOGIK YORDAM KO’RSATISH ASAOGLARI</i>	87
Mamanazarova Maqsuda O’ rozalievna <i>SURXONDARYO VILOYATIDA POLIZ EKINLARINING PARAZIT NEMATODALARI FAUNASI VA EKOLOGIYASI</i>	90
C.A.Курбонова	92

G’O’ZANING DORIVORLIK XUSUSIYATI.

Jo’rayeva Ozoda Toirovna
Buxoro davlat universiteti
Biologiya kafedrası o’qituvchisi

Annotatsiya: Odam va hauvonlarni davolash ,kasalliklarning oldini olish uchun, shuningdek oziq ovqat, atir-upa va kosmetikada ishlatiladigan o’simliklar giyohdir. Ushbu maqolada g’zaning botanik tarifi, tabobatda ishlatiladigan organlari-paxta tolasi, ildizining po’sti va chigiti to’g’risida so’z boradi.G’o’zaning organlarning ishlatilishi va ta’siri ko’rib chiqiladi.

Kalit so’zlar: Yon bargcha, gulbarg, ko’sak, paxta tolasi, chigit.

Dorivor o’simliklarning organizmga ta’siri uning tarkibidagi kimyoviy moddalarga bog’liq. Bu birikmalar o’simliklarning qismlarida turli miqdorda to’planadi. Dorivor o’simliklarning ta’sirchanlik xususiyati hamda sifati yuqori bo’lish davri ularning gullashi va urug’lash davrining boshlanish vaqtiga to’g’ri keladi. dorivor moddalar ba’zi o’simliklarning guli yoki mevasida, ba’zilarida ildiz yoki po’stlog’ida to’planadi.

G’o’zaning botanik ta’rifi: Bo’yi 120 sm gacha boradigan bir yillik madaniy o’simlik. Ildiz sistemasi kuchli o’sib, ko’p shoxlanadi. Poyalari to’g’ri o’sadi, bular ham ko’p shoxlaydi. Poya va shoxlari oddiy tukchalar bilan shoxlangan, bir talay qora xollari bo’ladi. Barglari navbatma-navbat joylashgan, yirik, dumaloq yoki buyraksimon shaklda bo’lib, yirik bandli. Gullari aksari och sariq rangda bo’lib, diametri 7 sm gacha boradi, gul bandlari bor. Mevasi –uch yoki besh palla bo’lib ochiladigan tuxumsimon yoki dumaloq ko’sak. Urug’lari qora- qo’ng’ir tusli qattiq po’st bilan qoplangan- chigit. Iyun-sentabrda gullaydi, sentabr-oktabrda yetiladi.

G’o’zaning ildizi o’q ildiz, ildizining asosiy ildizi ildiz bo’g’zidan boshlanadi. Ildiz bo’g’zi sug’oriladigan sharoitda, yetuk o’simlikda, uning turiga, naviga va o’sish sharoitiga qarab, odatda 1- 1,5 ba’zan 2, kamdan-kam hollarda 3 sm gacha yo’g’onlikda bo’ladi. G’o’za ildiz sistemasi o’zining qurigan qismini qayta tiklash (regenratsiya) xususiyatiga ega. Masalan, bir sug’orish bilan ikkinchi sug’orish orasidagi davrda tuproqning qurib qolgan ustki qatlamidagi faol ildizchalar ulardagi ildiz tukchalari bilan birgalikda qurib nobut bo’ladi. Lekin ekin sug’orilishi bilananoq qurigan ildizchalar o’rnida yangilari paydo bo’ladi. Ildizning qayta tiklanish xususiyati ekin qator oralarini ishlash vaqtida kultivatorda yon ildizlar kesilib ketganda namayon bo’ladi. Ildiz kesilgan yoki uzilganda zararlangan joyidagi to’qima bo’rtib bitadi va shu bo’rtmalar chetidan tutam shaklida bir qancha yangi ildizchalar chiqadi.

G’o’zaning biologik xususiyatlaridan biri, o’suv davrining chigit unib chiqqanidan to shonalaguncha o’simlikning juda sekin o’sib rivojlanishidir. Shonalay boshlagandan keyin, ayniqsa, gulash davrida, g’o’zaning o’sish va rivojlanishi jadallashadi. Gullash davrida yana sekinlashib, hosil yetilish davrida butunlay to’xtaydi.

G’o’za bargi barg yaprog’i, barg bandi va barg bandi asosida joylashgan ikkita yon bargchadan iborat. Yon bargchalar g’o’zaning (normal) o’sib rivojlanishida ishtirok etadi. Tajribada aniqlanishicha, barcha yon bargchalarni yulib tashlash o’simlikning bo’yiga o’sishiga, ko’saklaning yirikligiga va hosildorlikka keskin darajada salbiy ta’sir qiladi. Kuzatishlardan ma’lum bo’lishicha, shonalar davrida g’o’zaning gulyonbargi hatto bargga nisbatan ham intensivroq assimilatsiya qiladi.

G’o’za ildizlarining po’sti, ya’ni po’stlog’ida zaharli g’ossaga ega bo’lgan gossipol, oshlovchi moddalar, vitamin C va K bor. Chigitida 40%ga yaqin moy, oqsil moddalar bor, gossipol ham topilgan. Gullarida gossipin, kversimetrin, gerbatsin va boshqa moddalar topilgan. Barglarida limon va olma kislotalari bor. Tolasi(paxtasi)ning 95% gacha qismi sellulozadan iborat, unda oqsil va qatron moddalar, qattiq yog’lar, erkin stearinlar va boshqa moddalar bor. G’o’zaning dorivor sifatida ishlatilishiga keladigan bo’lsak, g’o’zaning gullarida bo’ladigan flavonoidlarning qil tomirlarni mustahkamlab, qon bosimini tushirishi va yurakning toj tomirlarini quvvatlashi tajriba qilib o’tkazilgan tekshirishlardan ma’lum. Ildizining po’stlog’idan tayyorlangan qaynatma yoki ekstraktlarni ichdan va sirtidan qon ketayotgan vaqtda qon ketishini to’xtatadigan vosita sifatida ishlatilishi tavsiya etiladi. Chigitidan paxta moyi olinadi, bu badanning kasal joylariga surtiladi va kaliyli sovun tayyorlashda ham ishlatiladi. Poyasidan spirt, bargidan olma va limon kislota olinadi, tolasidan tibbiyotda ishlatiladigan paxta, bintlar, doka tayyorlanadi.

Xulosa

shuni ta’kidlash lozimki, shifobaxsh o’simliklardan olinadigan dorilarning afzallik taraflari shundaki, bunda inson organizmiga, tabiiy, o’ziga qardosh bo’lgan birikmalar ta’sir qiladi, allergik kasalliklarga sabab bo’lmaydi. Shuning uchun shifobaxsh o’simliklar va ulardan olinadigan dorilar turli kasalliklarni davolashda va oldini olishda o’z o’rnini topishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO’YXATI:

1. Ergashev A, Яруллин Р. Ўзбекистон табиатидаги ноёб биологик ёдгорликлар ва уларни муҳофаза қилиш. Тошкент “Ўқитувчи” 1995.
2. О‘. Ahmedov, A. Ergashev, A. Abzalov, M. Yulchieva. O‘quv darslik. // Dorivor o‘simliklar yetishtirish texnologiyasi va ekologiya. Toshkent – 2009, -216 b.
3. Murdaxaev Yu.M Sug‘oriladigan yerlarda dorivor o‘simliklarni introduksiyasi. // doktorlik ilmiy darjasini olish uchun yozilgan dissertatsiya avtoreferati. Toshkent. Fan. 1996. 67b.
4. www.hozirgi.org
5. www.fayllar.org
6. www.google.com